ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

14. června 2007 *

Ve věci C-246/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Oberster Patent- und Markensenat (Rakousko) ze dne 9. února 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 10. června 2005, v řízení

Armin Häupl

proti

Lidl Stiftung & Co. KG,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, A. Tizzano, A. Borg Barthet (zpravodaj), U. Lõhmus a A. Ó Caoimh, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 21. září 2006,

s ohledem na vyjádření předložená:

— A. Häuplem, Patentanwalt, ve spolupráci s W. Ellmeyer, Patentanwalt,

— za Lidl Stiftung & Co. KG H. Sonnem, Patentanwalt,

— za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,

— za francouzskou vládu G. de Berguesem a J.-C. Niolletem a A.-L. During, jako zmocněnci,

— za Komisi Evropských společenství G. Braunem, N. B. Rasmussenem a W. Wilsem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. října 2006,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 10 odst. 1 a čl. 12 odst. 1 první směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 1989, L 40, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 92, dále jen „směrnice").

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi A. Häuplem a Lidl Stiftung & Co. KG (dále jen „Lidl") ohledně zrušení ochranné známky, jíž je posledně jmenovaná vlastníkem.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Článek 10 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Jestliže majitel bez řádného důvodu během období pěti let ode dne, kdy skončilo řízení o přihlášce, ochrannou známku [v dotyčném členském státě] skutečně neužíval pro zboží či služby, pro které byla zapsána, nebo toto užívání přerušil na

nepřetržité období pěti let, podléhá ochranná známka sankcím stanoveným touto směrnicí."

4 Podle čl. 12 odst. 1 směrnice „[m]ajitel ochranné známky může být zbaven svých práv, jestliže po nepřetržitou dobu pěti let ochrannou známku skutečně neužíval v členském státě pro zboží či služby, pro které byla zapsána, a nejsou-li řádné důvody pro její neužívání [...]"

Mezinárodní právní úprava

5 Článek 3 odst. 4 Madridské dohody o mezinárodním zápisu ochranných továrních nebo obchodních známek ze dne 14. července 1967, naposledy revidované ve Stockholmu dne 14. července 1967 a změněné dne 28. září 1979 (dále jen „Madridská dohoda") stanoví, že: „Mezinárodní úřad [Světové organizace duševního vlastnictví] zapíše ihned známky přihlášené podle článku prvního. Zápis bude označen datem žádosti o mezinárodní zápis v zemi původu, pokud ji Mezinárodní úřad obdrží do dvou měsíců, počínaje od tohoto data."

6 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví obsažená v příloze 1 C Dohody z Marrákeše o zřízení Světové obchodní organizace byla jménem Evropského společenství schválena rozhodnutím Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které

jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994) (Úř. věst. L 336, s. 214, dále jen „dohoda TRIPS"). Ve svém čl. 19 odst. 1 zmiňuje povinnost užívání zapsané ochranné známky následovně:

„Jestliže se pro udržení zápisu vyžaduje užívání, může být zápis vymazán pouze pro neužívání pro nepřerušené období nejméně tří let, pokud majitel ochranné známky neprokáže dobré důvody, opírající se o existenci překážek pro takové užívání. Okolnosti vzniklé nezávisle na vůli majitele ochranné známky, které zakládají překážku pro užívání ochranné známky, jako je dovozní omezení nebo jiné podmínky států, vztahující se na zboží a služby chráněné ochrannou známkou, budou uznány jako dobré důvody pro neužívání."

Vnitrostátní právní úprava

7 Ustanovení § 19 zákona z roku 1970 o ochranných známkách (Markenschutzgesetz 1970, BGBl. 260/1970, dále jen „MSchG") stanoví: „Právo k ochranné známce vzniká dnem zápisu do rejstříku ochranných známek (zápis). Doba ochrany skončí po uplynutí deseti let od konce měsíce, kdy došlo k zápisu známky."

8 Ustanovení § 33a odst. 1 MSchG zní takto:

„Kdokoli má právo navrhnout zrušení ochranné známky zapsané v Rakousku po dobu nejméně pěti let nebo ochranné známky, která v Rakousko požívá ochrany

podle čl. 2 odst. 2, jestliže tato ochranná známka nebyla majitelem ani třetí osobou s jeho souhlasem na rakouském území řádně užívána jako ochranná známka pro výrobky nebo služby, pro které byla zapsána v průběhu pěti let předcházejících návrhu (§ 10a zákona), ledaže její majitel řádně odůvodní její neužívání."

9 Podle svého článku 2 se MSchG použije obdobně na práva k ochranné známce nabytá pro území Rakouské republiky na základě mezinárodních úmluv.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Lidl je majitelkou obrazové a slovní ochranné známky „Le Chef DE CUISINE". Původní německá ochranná známka je chráněna od 8. července 1993 a mezinárodní ochranná známka – zapsaná rovněž pro Rakousko – od 12. října 1993. Posledně uvedená známka byla zveřejněna Mezinárodním úřadem dne 2. prosince 1993 a oznámena označeným smluvním státům.

11 Lidl provozuje řetězec supermarketů, který v Německu existuje od roku 1973. První supermarket Lidl byl v Rakousku otevřen dne 5. listopadu 1998. Žalovaná v původním řízení uvádí na trh polotovary označené ochrannou známkou „Le Chef DE CUISINE" pouze ve svých prodejnách. Společnost Lidl dříve, než otevřela své první supermarkety v Rakousku, představila výrobek v rámci podniku, dohodla se s dodavateli a začala uskladňovat již dodané výrobky.

12 Dne 13. října 1998 A. Häupl navrhl zrušení uvedené ochranné známky pro území Rakouské republiky na základě § 33a odst. 1 du MSchG z důvodu jejího neužívání. Podle jeho názoru pětiletá lhůta stanovená v tomto ustanovení začala běžet od počátku doby ochrany, tj. od 12. října 1993. Lidl návrh na zrušení zpochybnila. Uplatňuje, že uvedená lhůta začala běžet dne 2. prosince 1993, takže uplynula až 2. prosince 1998. K tomuto datu přitom nabízela ve svém prvním rakouském supermarketu výrobky s předmětnou ochranou známkou. Dále zdůraznila, že od roku 1994 zamýšlela v Rakousku expandovat, avšak otevření nových supermarketů v tomto členském státě bylo údajně pozdrženo kvůli „byrokratickým překážkám", zejména kvůli prodlení při vydávání oprávnění k podnikání.

13 Nichtigkeitsabteilung des Patentamtes (zrušovací oddělení rakouského patentového úřadu) rozhodlo, že známka není v Rakousku chráněna počínaje 12. říjnem 1998. Lidl se proti tomuto rozhodnutí odvolala k Oberster Patent- und Markensenat (nejvyšší senát pro záležitosti patentů a ochranných známek).

14 Za těchto podmínek Oberster Patent- und Markensenat rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 10 odst. 1 směrnice [...] vykládán v tom smyslu, že ‚den, kdy skončilo řízení o přihlášce', znamená počátek doby ochrany?

2) Musí být čl. 12. odst. 1 [této] směrnice vykládán v tom smyslu, že řádné důvody pro neužívání ochranné známky jsou dány tehdy, když se realizace podnikové strategie sledované majitelem ochranné známky opozdí z příčin na podniku nezávislých, nebo je majitel ochranné známky povinen změnit svou podnikovou strategii, aby mohl ochrannou známku včas užívat?"

K příslušnosti Soudního dvora

15 Dříve, než budou zodpovězeny položené otázky, je třeba ověřit, zda je Oberster Patent- und Markensenat soudem ve smyslu článku 234 ES, a zda je tedy Soudní dvůr příslušný vyslovit se k otázkám, které jsou mu položeny.

16 Z ustálené judikatury vyplývá, že pro posouzení toho, zda předkládající orgán je svojí povahou soudem ve smyslu uvedeného ustanovení, což je otázka, která je upravena výlučně právem Společenství, bere Soudní dvůr v úvahu všechny skutečnosti, jako je zákonný základ orgánu, jeho trvalost, závaznost jeho jurisdikce, kontradiktorní povaha řízení, použití právních předpisů orgánem, jakož i jeho nezávislost (viz zejména rozsudek ze dne 17. září 1997, Dorsch Consult, C-54/96, Recueil, s. I-4961, bod 23, a rozsudek ze dne 31. května 2005, Syfait a další, C-53/03, Sb. rozh. s. I-4609, bod 29).

17 V tomto ohledu je třeba se zabývat, jak to učinil generální advokát v bodech 25 až 29 svého stanoviska, ustanoveními patentového zákona z roku 1970 (Patentgesetz 1970, BGBl. 259/1970, dále jen „Patentgesetz").

18 Z ustanovení § 74 a 75 tohoto zákona, které upravují pravomoc a složení Oberster Patent- und Markensenat, předně vyplývá, že tento orgán splňuje kritéria zákonného základu a nezávislosti. Ustanovení § 74 odst. 9 uvedeného zákona dále výslovně stanoví, že členové uvedeného orgánu vykonávají svoji funkci nezávisle, aniž by byli vázáni jakýmikoli pokyny. Odstavce 6 a 7 téhož ustanovení stanoví, že jejich funkční období je pětileté s možností opakovaného jmenování a že může předčasně skončit pouze z výjimečných a přesně vymezených důvodů, jako jsou ztráta rakouského občanství nebo omezení způsobilosti k právním úkonům.

19 Trvalost Oberster Patent- und Markensenat lze vyvodit z § 70 odst. 2 a 3 a § 74 odst. 1 Patentgesetz, které stanoví, že tento rozhodovací orgán je příslušný k rozhodování o opravných prostředcích podaných proti rozhodnutím Nichtigkeitsabteilung des Patentamtes a Beschwerdeabteilung des Patentamtes (odvolací oddělení rakouského patentového úřadu) bez jakéhokoli časového omezení. Z týchž ustanovení vyplývá i závazná povaha jurisdikce uvedeného rozhodovacího orgánu, neboť jeho příslušnost k rozhodování o výše uvedených opravných prostředcích je stanovená zákonem a není ponechána volnému výběru.

20 Pokud se jedná o řízení před Oberster Patent- und Markensenat, § 140 odst. 1 Patentgesetz odkazuje na § 113 až 127 a § 129 až 136 uvedeného zákona, které upravují procesní pravidla, ze kterých je zřejmé, že tento orgán používá právní normy a že řízení, ve kterém rozhoduje, je kontradiktorní.

21 Z výše uvedeného vyplývá, že Oberster Patent- und Markensenat je soudem ve smyslu článku 234 ES, a Soudní dvůr je tedy příslušný k zodpovězení otázek, které mu předložil.

K předběžným otázkám

K první otázce

22 Svou první otázkou se předkládající soud táže, zda čl. 10 odst. 1 směrnice musí být vykládán tak, že výraz „den, kdy skončilo řízení o přihlášce" znamená začátek doby ochrany. Táže se tedy, zda lhůta pěti let stanovená k tomu, aby majitel ochranné známky začal známku skutečně užívat, začíná běžet okamžikem, kdy začíná doba ochrany dotyčné ochranné známky.

23 Žalobce v původním řízení a rakouská vláda mají za to, že den zápisu, tj. okamžik, od kterého, v souladu s rakouským právem, začíná doba ochrany, odpovídá „dni, kdy skončilo řízení o přihlášce" ve smyslu čl. 10 odst. 1 směrnice.

24 Naopak podle žalované v původní věci, francouzské vlády a Komise Evropských společenství výraz „den, kdy skončilo řízení o přihlášce," neznamená začátek doby ochrany, nýbrž den, ke kterému končí průzkumové řízení u úřadu, který toto řízení provádí. V případě mezinárodního zápisu na základě Madridské dohody, nemůže toto řízení skončit před uplynutím lhůty, kterou mají vnitrostátní orgány k vyjádření

prozatímního odmítnutí ochrany nebo před definitivním potvrzením ochrany těmito orgány.

25 V odpovědi na položenou předběžnou otázku je třeba nejprve zdůraznit, že do mezinárodního zápisu ochranné známky, jaký je předmětem původního řízení, zasahuje několik právních řádů. Použijí se totiž jednak ustanovení Madridské dohody, která upravují především tu část řízení o zápisu, která probíhá u Mezinárodního úřadu, a jednak vnitrostátní právní předpisy, které musí být v souladu s právem Společenství, zejména pak se směrnicí. V této souvislosti článek 1 této směrnice stanoví, že: „směrnice se vztahuje na ochranné známky [...], které jsou předmětem mezinárodní přihlášky s účinky pro členský stát".

26 Mimoto je třeba upřesnit, že, jak se uvádí ve třetím bodě odůvodnění směrnice, není jejím cílem provést sblížení právních předpisů členských států o ochranných známkách v celém rozsahu. Pátý bod jejího odůvodnění v tomto ohledu zdůrazňuje, že: „členské státy si podrží [...] úplnou volnost v úpravě procesních ustanovení o zápisu, zrušení a neplatnosti ochranných známek získaných zápisem; [...] mohou například stanovit formu řízení ve věcech zápisu a neplatnosti, rozhodnout, zda starší práva musejí být uplatněna v řízení o zápisu nebo v řízení o neplatnosti nebo v obou řízeních, a upravit řízení o námitkách či průzkumové řízení z úřední povinnosti, popřípadě oboje [...]". Z těchto bodů odůvodnění směrnice tedy vyplývá, že tato směrnice neharmonizuje procesní aspekt zápisu ochranných známek.

27 Tyto úvahy musí být zohledněny při výkladu čl. 10 odst. 1 směrnice. K tomu je třeba podotknout, že toto ustanovení jednoznačně neurčuje počátek doby užívání, a tedy počátek pětileté lhůty, kterou stanoví. Jeho znění totiž vymezuje tento počátek ve vztahu k řízení o přihlášce, tj. ve vztahu k oblasti, která není směrnicí harmonizována. Komise tvrdí, že toto znění umožňuje přizpůsobit uvedenou lhůtu zvláštnostem vnitrostátních řízení.

28 Z toho vyplývá, že členské státy mají volnost při úpravě řízení o přihlášce, a je tedy na nich, aby zejména rozhodly, kdy má být toto řízení považováno za skončené.

29 V případě takového mezinárodního zápisu, jaký je předmětem původního řízení, je tedy na členském státu, pro který byla přihláška k zápisu podána, aby podle svých procesních předpisů určil okamžik, kterým končí řízení o přihlášce.

30 Nelze tedy přijmout tezi žalobce v původním řízení, podle které datum zápisu ochranné známky odpovídá „dni, kdy skončilo řízení o přihlášce," ve smyslu čl. 10 odst. 1 směrnice. Podle této teze by totiž uvedené ustanovení bylo vykládáno pouze ve světle rakouských procesních předpisů, ačkoli se určení dne, o kterém se v tomto ustanovení hovoří, může z důvodů uvedených v předchozích bodech v jednotlivých právních úpravách lišit.

31 S ohledem na výše uvedené úvahy je na první předběžnou otázku třeba odpovědět tak, že „den, kdy skončilo řízení o přihlášce," ve smyslu čl. 10 odst. 1 směrnice musí být v každém členském státě určen podle procesních předpisů v oblasti zápisu ochranných známek účinných v tomto státě.

Ke druhé otázce

32 Svou druhou otázkou se předkládající soud táže, zda čl. 12 odst. 1 směrnice musí být vykládán tak, že řádné důvody pro neužívání ochranné známky jsou dány tehdy, když se realizace podnikatelské strategie sledované majitelem ochranné známky opozdí z příčin na podniku nezávislých, nebo zda je majitel ochranné známky v takovém případě povinen změnit tuto podnikovou strategii tak, aby mohl ochrannou známku včas užívat.

33 V tomto ohledu z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že uvádění výrobků s ochrannou známkou, které je předmětem původního řízení, na rakouský trh bylo odloženo jednak proto, že strategie Lidl spočívala v prodeji těchto výrobků výhradně v jejích prodejnách, a jednak proto, že otevření jejích prvních rakouských supermarketů bylo pozdrženo „byrokratickými překážkami".

34 Rakouská vláda vyjádřila pochybnosti ohledně přípustnosti této otázky, neboť má za to, že je formulovaná příliš abstraktně a popis skutkových okolností není dostatečně určitý.

35 I když je pravda, že předkládací rozhodnutí uvádí pouze stručný popis skutkového rámce, ze kterého vychází druhá otázka, přestože účastníci původního řízení naopak uvádějí celou řadu skutečností, nemůže mít tato okolnost v projednávané věci za následek nepřípustnost této otázky. I když je skutkový rámec předkládajícím soudem vylíčen jen velmi stručně, umožňuje Soudnímu dvoru pochopit kontext, do kterého tato otázka zapadá natolik, že může na tuto otázku poskytnout užitečnou odpověď, která umožní uvedenému soudu rozhodnout o sporu v původním řízení s ohledem na veškeré skutkové okolnosti, které může posoudit jen on sám. Je tedy namístě považovat druhou otázku za přípustnou.

36 Po věcné stránce se vyjádření předložená Soudnímu dvoru shodují, pokud jde o výklad čl. 12 odst. 1 směrnice, na tom, že výraz „řádné důvody" je třeba chápat jako vnější okolnosti či okolnosti nezávislé na vůli dotyčného podniku.

37 Žalobce v původním řízení nicméně upřesňuje, že podniková strategie nemůže být sama o sobě ospravedlněním a že je v každém případě třeba posoudit konkrétní jednání majitele ochranné známky při jeho reakci na těžkosti, které jsou na podniku nezávislé.

38 Žalovaná v původním řízení má za to, že na podniku nezávislé příčiny, které pozdržely realizaci z hospodářského hlediska smysluplné podnikové strategie, jsou řádným důvodem pro neužívání ochranné známky.

39 Komise zastává názor, že řádné důvody pro neužívání ochranné známky nejsou dány tehdy, když realizace podnikové strategie sledované majitelem této známky, která je obvykle v jeho moci, byla pozdržena z důvodů na něm nezávislých, ale tento v pravý čas nepřizpůsobil tuto podnikovou strategii.

40 Podle rakouské vlády jsou řádné důvody pro neužívání ochranné známky dány tehdy, když je toto neužívání výsledkem zpoždění v realizaci řádně sledované podnikové strategie, které je následkem příčin, které jsou na podniku nezávislé, jako jsou právní důvody nebo kategorické hospodářské důvody.

41 Konečně, francouzská vláda uplatňuje, že „řádnými důvody" je třeba rozumět okolnosti nezávislé na vůli podniku, jako jsou rozhodnutí orgánů veřejné moci nebo případy vyšší moci.

42 V úvodu je třeba posoudit, zda pojem „řádné důvody" ve smyslu čl. 12 odst. 1 směrnice musí být vykládán jednotně.

43 Z požadavků na jednotné použití práva Společenství a ze zásady rovného zacházení vyplývá, že ustanovení práva Společenství která neobsahují žádný výslovný odkaz na právo členských států k určení svého smyslu a působnosti, musí být v celém Evropském společenství vykládána autonomně a jednotně (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 19. září 2000, Linster, C-287/98, Recueil, s. I-6917, bod 43, a rozsudek ze dne 11. března 2003, Ansul, C-40/01, Recueil, s. I-2439, bod 26).

44 V bodě 31 výše uvedeného rozsudku Ansul Soudní dvůr uvedl, že pojem „skutečné užívání" ochranné známky, jak je používán v článcích 10 a 12 směrnice, musí být vykládán jednotně. Ze sedmého, osmého a devátého bodu odůvodnění směrnice a z jejích článků 10 až 15 totiž vyplývá, že úmyslem zákonodárce Společenství bylo vázat zachování práv spojených s ochrannou známkou na stejnou podmínku skutečného užívání ve všech členských státech tak, aby se úroveň ochrany zaručená ochranné známce neměnila podle jednotlivých právních úprav (body 27 až 29 uvedeného rozsudku). Jelikož účelem řádných důvodů je umožnit ospravedlnění situací, kdy ochranná známka není skutečně užívána, aby nedošlo k jejímu zrušení, jejich funkce je tedy natolik úzce spjata s funkcí skutečného užívání, že pojem „řádné důvody" podléhá stejným nárokům na jednotný výklad jako pojem „skutečné užívání" ochranné známky.

45 Z tohoto důvodu musí Soudní dvůr pojem „řádné důvody pro její neužívání" v čl. 12 odst. 1 směrnice vykládat jednotně.

46 Toto ustanovení upravuje případ, kdy ochranná známka byla zapsána, ale její majitel ji neužije. Nastane-li tento případ po nepřetržitou dobu pěti let, majitel může být zbaven svých práv, ledaže by mohl uplatnit řádné důvody.

47 Je však třeba konstatovat, že uvedené ustanovení neobsahuje žádný údaj o povaze a rysech „řádných důvodů", o kterých se v něm hovoří.

48 Nicméně, dohoda TRIPS, jíž je Evropské společenství smluvní stranou, rovněž upravuje ve svém čl. 19 odst. 1 povinnost užívání ochranné známky, jakož i důvody, které mohou ospravedlnit její neužívání. Definice tohoto pojmu, která je tam uvedena, může tedy přispět k výkladu obdobného pojmu řádných důvodů použitého ve směrnici.

49 Na základě čl. 19 odst. 1 dohody TRIPS jsou tedy za dobré důvody pro její neužívání považovány okolnosti vzniklé nezávisle na vůli majitele ochranné známky, které zakládají překážku pro její užívání.

50 Je tedy třeba určit, jaké typy okolností zakládají překážku pro užívání ochranné známky ve smyslu uvedeného ustanovení. Není totiž neobvyklé, že okolnosti nezávislé na vůli majitele ochranné známky v určitých okamžicích zkomplikují přípravné práce k užívání této ochranné známky, přičemž se v řadě případů jedná o potíže, které lze překonat.

51 K tomuto je třeba podotknout, že v osmém bodě odůvodnění směrnice se uvádí, že: „pro snížení celkového počtu ochranných známek zapsaných [...] ve Společenství [...], je třeba vyžadovat, aby zapsané ochranné známky byly skutečně užívány pod hrozbou jejich zrušení". Ve světle tohoto bodu odůvodnění se jeví, že příliš široké pojetí pojmu „řádné důvody pro neužívání ochranné známky" by šlo proti systematice čl. 12 odst. 1 směrnice. Dosažení cíle uvedeného v tomto bodě odůvodnění by totiž bylo ohroženo, kdyby každá i sebemenší překážka, přestože nezávislá na vůli majitele ochranné známky, postačovala k odůvodnění jejího neužívání.

52 Konkrétně, jak generální advokát správně zdůraznil v bodě 79 svého stanoviska, nepostačuje, že „byrokratické překážky", jako jsou překážky uvedené v původní věci, nezávisí na svobodné vůli majitele ochranné známky, neboť tyto překážky musí mít navíc natolik přímý vztah k ochranné známce, že její užití závisí na kladném vyřízení příslušných správních formalit.

53 Je však třeba upřesnit, že dotyčná překážka nemusí nutně znemožnit užití ochranné známky k tomu, aby byla považována za překážku s dostatečně přímým vztahem k ochranné známce, o takový případ se může jednat i tehdy, když kvůli této překážce ztrácí užívání této ochranné známky smysl. Je-li totiž určitá překážka způsobilá závažným způsobem ohrozit vhodné užívání ochranné známky, nelze po jejím majiteli spravedlivě požadovat, aby ji přesto užíval. Po majiteli ochranné známky například nelze spravedlivě požadovat, aby své výrobky uváděl na trh v prodejnách svých konkurentů. V takovýchto případech se nezdá spravedlivé vyžadovat od majitele ochranné známky, aby změnil svoji podnikovou strategii tak, aby i přesto umožnila užívání této ochranné známky.

54 Z toho vyplývá, že pouze překážky s dostatečně přímým vztahem k ochranné známce, které znemožňují její užívání nebo kvůli nimž užívání této ochranné známky ztrácí smysl a které jsou nezávislé na vůli majitele této ochranné známky, mohou být považovány za řádné důvody pro neužívání této ochranné známky. Je třeba posuzovat případ od případu, zda kvůli změně podnikové strategie s cílem obejít předmětnou překážku ztratí užívání uvedené známky smysl. Je na předkládajícím soudu, kterému byl předložen spor v původním řízení a který je jako jediný schopen zjistit relevantní skutkové okolnosti, aby v tomto sporu učinil toto posouzení.

55 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou předběžnou otázku odpovědět tak, že čl. 12 odst. 1 směrnice musí být vykládán tak, že „řádnými důvody pro neužívání" ochranné známky jsou překážky s přímým vztahem k této ochranné známce, které znemožňují její užívání nebo kvůli nimž užívání této ochranné známky ztrácí smysl a které jsou nezávislé na vůli majitele uvedené ochranné známky. Je na předkládajícím soudu, aby posoudil skutkové okolnosti sporu v původním řízení ve světle těchto úvah.

K nákladům řízení

56 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **„Den, kdy skončilo řízení o přihlášce," ve smyslu čl. 10 odst. 1 první směrnice Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách, musí být v každém členském státě určen podle procesních předpisů v oblasti zápisu ochranných známek účinných v tomto státě.**

2) **Článek 12 odst. 1 směrnice 89/104 musí být vykládán tak, že „řádnými důvody pro neužívání“ ochranné známky jsou překážky s přímým vztahem k této ochranné známce, které znemožňují její užívání nebo kvůli nimž užívání této ochranné známky ztrácí smysl a které jsou nezávislé na vůli majitele uvedené ochranné známky. Je na předkládajícím soudu, aby posoudil skutkové okolnosti sporu v původním řízení ve světle těchto úvah.**

Podpisy.